

**Wykaz potencjalnych wykroczeń
mogących stanowić element naruszeń porządku prawnego w związku z wyborami
(charakterystyka wykroczeń, zasady stosowania postępowania mandatowego
i postępowania przyspieszonego)**

W zależności od osoby sprawcy (pełnoletni/nieletni) Policja realizując ustawowe obowiązki wynikające z *ustawy o Policji*, w zakresie wykrywania przestępstw i wykroczeń oraz ścigania ich sprawców, podejmuje działania na podstawie obowiązujących przepisów w tym m.in. w zakresie prawa wykroczeń.

Zgodnie z art. 1 *ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń* (Dz. U. z 2018 r. poz. 618, z późn. zm.), wykroczeniem jest zawiniony czyn człowieka, szkodliwy społecznie, zabroniony pod groźbą kary aresztu, ograniczenia wolności, grzywny do 5000 zł lub nagany.

Mając powyższe na uwadze należy wskazać wykroczenia, które mogą być popełniane przez potencjalnych sprawców, jak też możliwe sposoby reakcji Policji na zaistniałe zdarzenia.

Potencjalne wykroczenia, które mogą być popełniane w związku z wyborami.

Ustawa – Kodeks wykroczeń:

Wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu

- art. 49 § 1 i 2 – lekceważenie Narodu i Państwa
- art. 50 – nie opuszczenie zbiegowiska publicznego pomimo wezwania właściwego organu
- art. 50a – posiadanie niebezpiecznego przedmiotu w okolicznościach wskazujących na zamiar użycia go w celu popełnienia przestępstwa
- art. 51 § 1 i 2 – zakłócenie spokoju i porządku publicznego
- art. 52 – naruszenie przepisów o zgromadzeniach
- art. 52a – publiczne nawoływanie do przestępstwa
- art. 54 – naruszenie przepisów porządkowych
- art. 63a – nielegalne umieszczanie ogłoszeń
- art. 63b – nielegalne umieszczanie reklam

Wykroczenia przeciwko instytucjom państwowym, samorządowym i społecznym

- art. 67 – usuwanie, uszkodzanie ogłoszeń

Wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej

- art. 140 – nieobyczajny wybryk
- art. 141 – używanie słów nieprzyzwoitych, umieszczanie nieprzyzwoitych ogłoszeń, napisów lub rysunków

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 754, z późn. zm.)

- art. 494 § 1. Kto, w związku z wyborami, prowadzi agitację wyborczą:
    - 1) na terenie urzędów administracji rządowej lub administracji samorządu terytorialnego bądź sądów,
    - 2) na terenie zakładów pracy w sposób i w formach zakłócających ich normalne funkcjonowanie,
    - 3) na terenie jednostek wojskowych lub innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub oddziałów obrony cywilnej bądź skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych,
    - 4) w lokalu wyborczym lub na terenie budynku, w którym lokal się znajduje
      - podlega karze grzywny.
- § 2. Tej samej karze podlega, kto prowadzi agitację wyborczą na terenie szkół wobec uczniów.

- **art. 495 § 1.** Kto, w związku z wyborami:

- 1) umieszcza plakaty i hasła wyborcze na ścianach budynków, przystankach komunikacji publicznej, tablicach i słupach ogłoszeniowych, ogrodzeniach, latarniach, urządzeniach energetycznych, telekomunikacyjnych i innych bez zgody właściciela lub zarządcy nieruchomości, obiektu albo urządzenia,
- 2) przy ustawianiu własnych urządzeń ogłoszeniowych w celu prowadzenia kampanii wyborczej narusza obowiązujące przepisy porządkowe,
- 3) umieszcza plakaty i hasła wyborcze w taki sposób, że nie można ich usunąć bez powodowania szkód,
  - podlega karze grzywny.

§ 2. Tej samej karze podlega:

- 1) pełnomocnik wyborczy, który w terminie 30 dni po dniu wyborów nie usunie plakatów i haseł wyborczych oraz urządzeń ogłoszeniowych ustawionych w celu prowadzenia kampanii;
- 2) osoba będąca redaktorem w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe, która dopuszcza do niewykonania obowiązku umieszczenia w informacjach, komunikatach, apelach i hasłach wyborczych, ogłaszanych w prasie drukowanej na koszt komitetów wyborczych wskazania przez kogo są opłacane i od kogo pochodzą.

- **art. 496.** Kto, w związku z wyborami, nie umieszcza w materiałach wyborczych wyraźnego oznaczenia komitetu wyborczego od którego pochodzą

- podlega karze grzywny.

- **art. 498.** Kto, w związku z wyborami, w okresie od zakończenia kampanii wyborczej aż do zakończenia głosowania prowadzi agitację wyborczą

- podlega karze grzywny.

- **art. 503.** Kto, w związku z wyborami, udziela korzyści majątkowej jednego komitetu innemu komitetowi wyborczemu

- podlega karze grzywny od 1.000 do 10.000 zł.

- **art. 505 § 1.** Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego, który w związku z wyborami nie dopełnia obowiązku gromadzenia środków finansowych na rachunku bankowym

- podlega karze grzywny.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto nie wprowadza zastrzeżenia do umowy rachunku bankowego zawartej przez niego w imieniu komitetu wyborczego o wymaganym ustawą sposobie dokonywania wpłat na rzecz komitetu wyborczego oraz dopuszczalnym źródle pozyskiwania środków finansowych przez komitet wyborczy, a także o dopuszczalnym terminie dokonywania wpłat.

- **art. 505a.** Pełnomocnik finansowy komitetu wyborczego, który w związku z wyborami nie dopełnia obowiązku prowadzenia, umieszczania na stronie internetowej lub uaktualniania rejestru zaciągniętych kredytów lub rejestru wpłat osób fizycznych

- podlega karze grzywny.

- **art. 511.** Kto pobiera od udzielającego pełnomocnictwa do głosowania opłatę za głosowanie w jego imieniu

- podlega karze grzywny.

- **art. 512.** Kto udziela pełnomocnictwa do głosowania w zamian za jakąkolwiek korzyść majątkową lub osobistą

- podlega karze aresztu albo grzywny.

- **art. 513.** Wyborca, który więcej niż jeden raz uczestniczył w głosowaniu w tych samych wyborach

- podlega karze grzywny.

- **art. 513a. § 1.** Kto bez uprawnienia otwiera pakiet wyborczy lub zaklejoną kopertę zwrotną

- podlega karze grzywny.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto bez uprawnienia niszczy pakiet wyborczy lub zaklejoną kopertę zwrotną.

Charakterystyka wybranych wykroczeń, zasady stosowania postępowania mandatowego i postępowania przyspieszonego.

Ustawa – Kodeks wykroczeń

Art. 49 § 1 k.w. – lekceważenie Narodu i Państwa

Powyższe wykroczenie nie zostało ujęte w załączniku do *rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 listopada 2003 r. w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń* (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz.1624, z późn. zm. – zwanego dalej - *rozporządzeniem*). Z uwagi na powyższe, w przypadku naruszenia ww. przepisu możliwe jest zastosowanie postępowania mandatowego na ogólnych zasadach (tj. nałożenie grzywny w granicach od 20 do 500 zł). Ponadto, ustawodawca daje możliwość przeprowadzenia czynności wyjaśniających w oparciu o przepis art. 54 *ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia* (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 475, z późn. zm. – zwanego dalej k.p.o.w.) i skierowania wniosku o ukaranie do sądu.

Art. 50 k.w. – nieopuszczenie zbiegowiska publicznego pomimo wezwania właściwego organu

Powyższe wykroczenie nie zostało ujęte w załączniku do *rozporządzenia*. Z uwagi na powyższe, w przypadku naruszenia w/w przepisu możliwe jest zastosowanie postępowania mandatowego na ogólnych zasadach (tj. nałożenie grzywny w granicach od 20 do 500 zł). Ponadto, ustawodawca daje możliwość przeprowadzenia czynności wyjaśniających w oparciu o przepis art. 54 k.p.o.w. i skierowania wniosku o ukaranie do sądu.

Art. 50a § 1 k.w. – posiadanie w miejscu publicznym noża, maczety lub innego niebezpiecznego przedmiotu w okolicznościach wskazujących na zamiar użycia go w celu popełnienia przestępstwa

Powyższe wykroczenie nie zostało ujęte w załączniku do *rozporządzenia*. Sprawca tego wykroczenia podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny nie niższej niż 3 000 zł. Zgodnie z treścią art. 50a § 2 k.w. **sąd orzeka przepadek przedmiotów stanowiących przedmiot wykroczenia, choćby nie stanowiły własności sprawcy.**

Art. 51 § 1 i 2 k.w. – zakłócenie spokoju i porządku publicznego

Zgodnie z załącznikiem do *rozporządzenia* wykroczenie to objęte jest tzw. taryfikatorem i umożliwia zastosowanie postępowania mandatowego zgodnie z zapisami rozdziału 17 k.p.o.w. **Grzywna nałożona za to wykroczenie w drodze mandatu karnego może oscylować w granicach od 100 do 500 zł.** Należy zauważyć, że ustawodawca w w/w przypadku dopuszcza również przeprowadzenie czynności wyjaśniających w oparciu o przepis art. 54 k.p.o.w. i skierowania wniosku o ukaranie do sądu.

Art. 52 k.w. – naruszenie przepisów o zgromadzeniach

Powyższe wykroczenie nie zostało ujęte w załączniku do *rozporządzenia*. Z uwagi na powyższe, w przypadku naruszenia w/w przepisu możliwe jest zastosowanie postępowania mandatowego na ogólnych zasadach (tj. **nałożenie grzywny w granicach od 20 do 500 zł.**). Ponadto ustawodawca daje możliwość przeprowadzenia czynności wyjaśniających w oparciu o przepis art. 54 k.p.o.w. i skierowania wniosku o ukaranie do sądu.

Art. 52a k.w. – publiczne nawoływanie do przestępstwa

Powyższe wykroczenie nie zostało ujęte w załączniku do *rozporządzenia*. Z uwagi na powyższe, w przypadku naruszenia w/w przepisu możliwe jest zastosowanie postępowania mandatowego na ogólnych zasadach (tj. **nałożenie grzywny w granicach od 20 do 500 zł.**). Ponadto ustawodawca daje możliwość

przeprowadzenia czynności wyjaśniających w oparciu o przepis art. 54 k.p.o.w. i skierowania wniosku o ukaranie do sądu.

Art. 54 k.w. – naruszenie przepisów porządkowych

Powyższe wykroczenie nie zostało ujęte w załączniku do *rozporządzenia*. Z uwagi na powyższe, w przypadku naruszenia w/w przepisu możliwe jest zastosowanie postępowania mandatowego na ogólnych zasadach (tj. nałożenie grzywny w granicach od 20 do 500 zł). Ponadto, ustawodawca daje możliwość przeprowadzenia czynności wyjaśniających w oparciu o przepis art. 54 k.p.o.w. i skierowania wniosku o ukaranie do sądu.

Art. 63a k.w. – nielegalne umieszczanie ogłoszeń

Wykroczenie z art. 63a k.w. zagrożone jest karą ograniczenia wolności albo grzywny do 5000 zł. W § 2 tego przepisu przewidziano możliwość orzeczenia środka karnego w postaci przepadku przedmiotów służących lub przeznaczonych do popełnienia wykroczenia, choćby nie stanowiły własności sprawcy, oraz nawiązkę w wysokości do 1500 zł lub obowiązek przywrócenia do stanu poprzedniego. Jeśli zatem na miejscu działania sprawcy została przez niego naprawiona szkoda lub nastąpiło przywrócenie do stanu poprzedniego, a tym samym nie będzie podstaw do orzeczenia wspomnianych wyżej środków karnych, możliwe jest zastosowanie postępowania mandatowego na ogólnych zasadach (tj. nałożenie grzywny w granicach od 20 do 500 zł). Natomiast jeśli zajdzie przeszkoda do zastosowania postępowania mandatowego należy przeprowadzić czynności wyjaśniające w oparciu o przepis art. 54 k.p.o.w. i skierować wniosek o ukaranie do sądu.

Art. 63b k.w. – nielegalne umieszczanie reklam

Powyższy przepis został wprowadzony do kodeksu wykroczeń ustawą z dnia 24 kwietnia 2015 r. o *zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu* (Dz. U. z 2015 r., poz. 774).

Zgodnie z przepisem, sankcjonowane jest zachowanie polegające na:

- naruszeniu warunków sytuowania reklamy określonych w art. 42a ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o *drogach publicznych* (t. j. z 2017 r. poz. 2222, z późn. zm.);
- naruszeniu warunków umieszczania reklamy o gabarytach większych niż dopuszczalne lub wykonane z wyrobów innych niż dopuszczalne.

Ustawodawca wskazał, iż pod pojęciem reklamy należy rozumieć umieszczone w polu widzenia użytkownika drogi:

- tablice reklamowe (wraz z elementami konstrukcyjnymi i zamocowaniami),
- urządzenie reklamowe (przedmiot materialny przeznaczony lub służący ekspozycji reklamy wraz z jego elementami konstrukcyjnymi i zamocowaniami, innego niż tablica reklamowa),
- inny nośnik informacji wizualnej niebędący znakiem drogowym, ustawionym przez gminę znakiem informującym o obiektach zlokalizowanych przy drodze (w tym obiektach użyteczności publicznej, znakiem informującym o formie ochrony zabytków lub tablicą informacyjną o nazwie formy ochrony przyrody)

Wymogi dotyczące reklam określone zostały w różnych aktach prawnych, w tym również aktach prawa miejscowego. I tak m.in. nie jest dopuszczalne wyświetlanie na reklamie widocznej z drogi ruchomych obrazów; stosowanie efektów wizualnych i przerw pomiędzy kolejno wyświetlanymi informacjami, dodatkowo minimalny czas prezentacji informacji wizualnej musi być dłuższy niż 10 sekund. (art. 42a ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o *drogach publicznych* (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2222 z późn. zm.)).

Wykroczenie określone w art. 63b zagrożone jest karą ograniczenia wolności lub grzywny do 5.000zł. Ponadto, w przypadku naruszenia omawianego przepisu przewidziana została możliwość orzeczenia środka karnego w postaci przepadku przedmiotów służących lub przeznaczonych do popełnienia wykroczenia, choćby nie stanowiły własności sprawcy, lub obowiązek przywrócenia do stanu poprzedniego. Jeśli zatem nie będzie podstaw do orzeczenia wspomnianych wyżej środków karnych, możliwe jest

zastosowanie postępowania mandatowego na ogólnych zasadach (tj. nałożenie grzywny w granicach od 20 do 500 zł). Natomiast jeśli zajdzie przeszkoda do zastosowania postępowania mandatowego należy przeprowadzić czynności wyjaśniające w oparciu o przepis art. 54 k.p.o.w. i skierować wniosek o ukaranie do sądu.

Art. 67 k.w. – usuwanie, uszkodzanie ogłoszeń

Zgodnie z załącznikiem do *rozporządzenia* to wykroczenie objęte jest tzw. taryfikatorem i umożliwia zastosowanie postępowania mandatowego zgodnie z zapisami rozdziału 17 k.p.o.w. Wysokość grzywny za wykroczenie z art. 67 § 1 k.w. w postępowaniu mandatowym wynosi w tym przypadku 150 zł. Należy zauważyć, że ustawodawca dopuszcza również przeprowadzenie czynności wyjaśniających w oparciu o przepis art. 54 k.p.o.w. i skierowania wniosku o ukaranie do sądu.

Art. 140 k.w. – nieobyczajny wybrk

Zgodnie z załącznikiem do *rozporządzenia* to wykroczenie objęte jest tzw. taryfikatorem i umożliwia zastosowanie postępowania mandatowego zgodnie z zapisami rozdziału 17 k.p.o.w. Grzywna nałożona za to wykroczenie w drodze mandatu karnego może oscylować w granicach od 50 do 100 zł. Należy zauważyć, że ustawodawca w w/w przypadku dopuszcza również możliwość przeprowadzenia czynności wyjaśniających w oparciu o przepis art. 54 k.p.o.w. i skierowania wniosku o ukaranie do sądu.

Art. 141 k.w – używanie słów nieprzyzwoitych, umieszczanie nieprzyzwoitych ogłoszeń, napisów lub rysunków

Zgodnie z załącznikiem do *rozporządzenia* przedmiotowe wykroczenie jest objęte tzw. taryfikatorem i umożliwia zastosowanie postępowania mandatowego zgodnie z zapisami rozdziału 17 k.p.o.w. Grzywna nałożona za to wykroczenie w drodze mandatu karnego może oscylować jedynie w granicach od 50 do 100 zł. Należy zauważyć, że ustawodawca w w/w przypadku dopuszcza również przeprowadzenie czynności wyjaśniających w oparciu o przepis art. 54 k.p.o.w. i skierowanie wniosku o ukaranie do sądu.

Ustawa – Kodeks wyborczy

Wykroczenia stypizowane w kodeksie wyborczym nie zostały ujęte w załączniku do *rozporządzenia*. Z uwagi na powyższe, w przypadku naruszenia wskazanych przepisów możliwe jest zastosowanie postępowania mandatowego na ogólnych zasadach (tj. nałożenie grzywny w granicach od 20 do 500 zł), za wyjątkiem przepisów art. 503, który przewiduje karę grzywny w wysokości od 1.000 zł do 10.000 zł. Ponadto, ustawodawca daje możliwość przeprowadzenia czynności wyjaśniających w oparciu o przepis art. 54 k.p.o.w. i skierowania wniosku o ukaranie do sądu.

Postępowanie mandatowe

Zgodnie z treścią art. 95 § 1 k.p.o.w. postępowanie mandatowe prowadzi Policja, a inne organy, gdy przepis szczególny tak stanowi.

W postępowaniu mandatowym, zgodnie z dyspozycją art. 96 § 1 k.p.o.w., można nałożyć grzywnę w wysokości do 500 zł, a w przypadku kumulatywnego zbiegu przepisów ustawy, o którym mowa w art. 9 § 1 k.w., do 1.000 zł.

W drodze mandatu karnego nie nakłada się grzywny za wykroczenia, za które należałoby orzec środek karny, a także w wypadku zbiegu odpowiedzialności za przestępstwo i wykroczenie, określonym w art. 10 § 1 k.w. W sytuacji kumulatywnego zbiegu przepisów ustawy, o którym mowa w art. 9 § 1 k.w. nałożenie grzywny w drodze mandatu karnego jest możliwe jedynie, gdy w zakresie wszystkich naruszonych przepisów postępowanie mandatowe jest dopuszczalne.

W postępowaniu mandatowym, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, funkcjonariusz uprawniony do nakładania grzywny w drodze mandatu karnego może ją nałożyć jedynie, gdy:

- schwytano sprawcę wykroczenia na gorącym uczynku lub bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia,

- stwierdzi popełnienie wykroczenia naocznie pod nieobecność sprawcy, a nie zachodzi wątpliwość co do sprawcy czynu,
- stwierdzi popełnienie wykroczenia za pomocą przyrządu kontrolno-pomiarowego lub urządzenia rejestrującego, a sprawca nie został schwytany na gorącym uczynku lub bezpośrednio potem, i nie zachodzi wątpliwość co do sprawcy czynu, w tym także, w razie potrzeby, po przeprowadzeniu w niezbędnym zakresie czynności wyjaśniających, podjętych niezwłocznie po ujawnieniu wykroczenia (art. 97 k.p.o.w.).

Aby możliwe było wdrożenie postępowania mandatowego, zaistnieć muszą przesłanki dopuszczające stosowanie tego postępowania, a także nie może zaistnieć żadna przesłanka ujemna takiego postępowania.

Przesłanki dodatnie postępowania mandatowego to:

- podleganie wykroczenia postępowaniu mandatowemu (tj. za wykroczenie jest przewidziana kara grzywny),
- brak wątpliwości co do faktu popełnienia wykroczenia i osoby sprawcy,
- uznanie za wystarczającą grzywny w wysokości od 20 do 500 zł, a w przypadku zbiegu przepisów do 1000 zł,
- wyrażenie przez sprawcę zgody na przyjęcie mandatu karnego.

Istotnym dla postępowania mandatowego jest zwłaszcza fakt wyrażenia zgody na przyjęcie mandatu karnego przez sprawcę wykroczenia, a także uznanie przez funkcjonariusza organu mandatowego, że grzywna w wysokości od 20 do 500 zł będzie wystarczającym środkiem represji i będzie ona adekwatna do społecznej szkodliwości czynu i winy sprawcy.

Niemniej ważnym jest to, że żaden przepis nie stanowi, że policjant zawsze najpierw musi nałożyć grzywnę w drodze mandatu karnego, a dopiero w przypadku odmowy przyjęcia mandatu kierować wnioskiem o ukaranie do sądu.

W sytuacji, gdy wykroczenie znajduje się w tzw. taryfikatorze mandatów karnych, nie oznacza to obligatoryjności stosowania postępowania mandatowego. Wskazuje jedynie na wysokość grzywny, w przypadku wyboru takiego trybu postępowania.

Nałożenie grzywny w drodze mandatu karnego nie może nastąpić po upływie 14 dni od daty ujawnienia czynu w wypadku, gdy schwytano sprawcę wykroczenia na gorącym uczynku lub bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia, 90 dni w wypadku, gdy funkcjonariusz uprawniony do nakładania grzywny stwierdzi popełnienie wykroczenia naocznie pod nieobecność sprawcy, a nie zachodzi wątpliwość co do sprawcy czynu oraz 180 dni w wypadku, gdy funkcjonariusz uprawniony do nakładania grzywny stwierdzi popełnienie wykroczenia za pomocą przyrządu kontrolno-pomiarowego lub urządzenia rejestrującego, a sprawca nie został schwytany na gorącym uczynku lub bezpośrednio potem, i nie zachodzi wątpliwość co do sprawcy czynu, w tym także, w razie potrzeby, po przeprowadzeniu w niezbędnym zakresie czynności wyjaśniających, podjętych niezwłocznie po ujawnieniu wykroczenia

Funkcjonariusz nakładający grzywnę obowiązany jest określić jej wysokość, wykroczenie zarzucone sprawcy oraz poinformować sprawcę wykroczenia o prawie odmowy przyjęcia mandatu karnego i o skutkach prawnych takiej odmowy, natomiast sprawca wykroczenia może odmówić przyjęcia mandatu karnego.

Z treści art. 98 § 1 k.p.o.w wynika, że postępowaniu mandatowym można nakładać grzywnę w drodze mandatu karnego:

- wydawanego ukaranemu po uiszczeniu grzywny bezpośrednio funkcjonariuszowi, który ją nałożył (gotówkowego);
- kredytowanego, wydawanego ukaranemu za potwierdzeniem odbioru;
- zaocznego.

Mandat karnym wydawanym ukaranemu po uiszczeniu grzywny bezpośrednio funkcjonariuszowi, który ją nałożył, może być nałożona grzywna jedynie wobec osoby czasowo przebywającej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub niemającej stałego miejsca zamieszkania albo pobytu. Mandat taki staje się prawomocny z chwilą uiszczenia grzywny funkcjonariuszowi, który ją nałożył.

Mandatem karnym kredytowanym, wydawanym ukaranemu za potwierdzeniem odbioru, może być nałożona grzywna jedynie wobec osoby na stałe przebywającej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub mającej stałe miejsce zamieszkania lub pobytu albo mającej miejsce stałego zamieszkania lub pobytu na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej. Osoba ukarana powinna zostać pouczone o obowiązku uiszczenia grzywny w terminie 7 dni od daty przyjęcia mandatu oraz o skutkach nieuiszczenia grzywny w terminie. Staje się on prawomocny z chwilą pokwitowania jego odbioru przez ukaranego.

Grzywna nałożona mandatem karnym gotówkowym lub kredytowanym, może być uiszczona w formie bezgotówkowej, za pomocą karty płatniczej lub innego instrumentu płatniczego, o ile funkcjonariusz ją nakładający dysponuje odpowiednim urządzeniem do autoryzacji rozliczeń. Grzywnę uważa się za uiszczoną z chwilą potwierdzenia dokonania płatności uzyskanego z urządzenia do autoryzacji rozliczeń. W przypadku uiszczenia grzywny w tej formie, koszty związane z autoryzacją transakcji i przekazem środków na właściwy rachunek bankowy ponosi ukarany. Funkcjonariusz informuje ukaranego o możliwości uiszczenia grzywny we wskazanej wyżej formie oraz o kosztach ponoszonych przez ukaranego w związku ze skorzystaniem z tego sposobu płatności.

Mandatem karnym zaocznym można nałożyć grzywnę w razie stwierdzenia wykroczenia, którego sprawcy nie zastano na miejscu jego popełnienia, gdy nie zachodzi wątpliwość co do osoby tego sprawcy; mandat taki pozostawia się wówczas w takim miejscu, aby sprawca mógł go niezwłocznie odebrać. Mandat taki powinien wskazywać, gdzie w terminie 7 dni od daty jego wystawienia ukarany może uiścić grzywnę, oraz informować o skutkach jej nieuiszczenia w tym terminie. Staje się on prawomocny z chwilą uiszczenia grzywny we wskazanym miejscu i terminie.

W razie odmowy przyjęcia mandatu karnego lub nieuiszczenia w wyznaczonym terminie grzywny nałożonej mandatem zaocznym, organ, którego funkcjonariusz nałożył grzywnę, występuje do sądu z wnioskiem o ukaranie. We wniosku tym należy wówczas zaznaczyć, że obwiniony odmówił przyjęcia mandatu albo nie uiścił grzywny nałożonej mandatem zaocznym, i w miarę możliwości podać także przyczyny odmowy jego przyjęcia (art. 99 k.p.o.w.).

Postępowanie przyspieszone

Zgodnie z postanowieniami ustawy – *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia* istnieje możliwość stosowania postępowania przyspieszonego, w trakcie którego stosuje się przepisy o postępowaniu zwyczajnym, chyba że przepisy rozdziału 15 k.p.o.w. stanowią inaczej.

Postępowanie przyspieszone stosuje się do osób:

- niemających stałego miejsca zamieszkania lub miejsca stałego pobytu, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że rozpoznanie sprawy w postępowaniu zwyczajnym będzie niemożliwe lub znacznie utrudnione,
- przebywających jedynie czasowo na terytorium RP, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że rozpoznanie sprawy w postępowaniu zwyczajnym będzie niemożliwe lub znacznie utrudnione.

Postępowanie przyspieszone stosuje się także, na podstawie art. 90 § 3 k.p.o.w. wobec sprawców niżej określonych wykroczeń, popełnionych w związku z imprezą masową, o której mowa w przepisach o bezpieczeństwie imprez masowych:

- przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu, określonych w art. 50, art. 50a, art. 51 i art. 52a k.w.,
- przeciwko mieniu i urządzeniom użytku publicznego, określonych w art. 124 i art. 143 k.w.

Postępowanie przyspieszone stosuje się ponadto, gdy ustawa tak stanowi. Takiego rodzaju postępowania nie stosuje się wobec osób podlegających orzecznictwu sądów wojskowych.

Wobec sprawców wyżej wymienionych wykroczeń, w postępowaniu przyspieszonym orzeka się tylko wówczas, gdy sprawca został ujęty na gorącym uczynku lub bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia i niezwłocznie doprowadzono go do sądu. W takich przypadkach istnieje możliwość zatrzymania sprawcy wykroczenia i doprowadzenia do sądu.

Zgodnie z postanowieniami art. 91 § 3 k.p.o.w. można odstąpić od zatrzymania i przymusowego doprowadzenia sprawcy do sądu, zobowiązując go do stawienia się w sądzie

w wyznaczonym czasie i miejscu. W takim przypadku Policja i Straż Graniczna mogą zatrzymać sprawcy paszport lub inny dokument uprawniający do przekroczenia granicy, który wraz z wnioskiem o ukaranie przekazują sądowi.

Jednocześnie, w myśl art. 92 k.p.o.w., w postępowaniu przyspieszonym:

- wniosek o ukaranie może ograniczyć się do wymogów określonych w art. 57 § 2 i § 3 pkt 1 i 3 k.p.o.w. – może też być złożony ustnie do protokołu,
- sąd bez zbędnej zwłoki przystępuje do rozpoznania sprawy, zaznaczając w protokole, że prowadzi ją w trybie przyspieszonym oraz odnotowując godzinę doprowadzenia obwinionego;
- sąd zobowiązuje obwinionego do pozostania do dyspozycji sądu do zakończenia rozprawy pod rygorem wydania orzeczenia pod jego nieobecność; tak wydanego wyroku nie uważa się za zaoczny;
- w razie przerwania rozprawy na okres dłuższy niż 3 dni sprawę rozpoznaje się w postępowaniu zwyczajnym;
- uzasadnienie wyroku sporządza się tylko na wniosek strony złożony ustnie do protokołu rozprawy bezpośrednio po ogłoszeniu wyroku;
- termin do wniesienia środka odwoławczego wynosi 3 dni i biegnie od daty doręczenia wyroku z uzasadnieniem;
- sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę najpóźniej w ciągu miesiąca od daty jej wpływu do tego sądu.

W razie ustalenia, że brak jest warunków uzasadniających prowadzenie sprawy w trybie przyspieszonym:

- prezes sądu przed wszczęciem postępowania zwraca oskarżycielowi wniosek o ukaranie do uzupełnienia braków formalnych, gdy wniosek ten ograniczał się do wymogów wskazanych w art. 92 § 1 pkt 1 k.p.o.w., jeżeli jednak wniosek o ukaranie odpowiada wymogom określonym w art. 57 § 2–4 k.p.o.w., rozpoznaje się go w postępowaniu zwyczajnym;
- sąd wydaje postanowienie o zmianie trybu na zwyczajny, gdy brak podstaw do prowadzenia postępowania przyspieszonego ustalono po wszczęciu postępowania.

Dążąc do zapewnienia niepodważalnego materiału dowodowego na potrzeby prowadzonych czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia niezbędnym jest wykorzystywanie dostępnych materiałów filmowych, pochodzących w szczególności z nagrań:

- własnych Policji,
- miejskiego systemu monitoringu oraz systemów monitoringu poszczególnych obiektów (np. szkoły, instytucje, etc.).

Wybrane wyjaśnienia, komunikaty Państwowej Komisji Wyborczej.

1. *„Państwowa Komisja Wyborcza informuje, że przepisy Kodeksu wyborczego nie zabraniają ani też nie nakazują wywieszania na zewnątrz lub wewnątrz budynków flagi Unii Europejskiej. A zatem nie ma przeszkód aby flaga taka została umieszczona na zewnątrz lub wewnątrz lokalu wyborczego.”*
2. *Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśnia, że po zakończeniu kampanii wyborczej, czyli na 24 godziny przed dniem wyborów i w dniu wyborów do czasu zakończenia głosowania, przemieszczanie się pojazdów, w tym pojazdów komunikacji miejskiej i międzymiastowej, na których umieszczono wyborcze materiały agitacyjne traktowane jest jako aktywna forma agitacji i naruszenie zakazu, zawartego w art. 107 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. — Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.). Użytkownik pojazdu eksploatowanego w okresie tzw. „ciszy wyborczej” obowiązany jest zatem, najpóźniej do godz. 0.00 (przed rozpoczęciem ciszy wyborczej), usunąć z pojazdu wszystkie materiały agitacyjne. Należy jednakże zwrócić uwagę, że naruszenie*

zakazu prowadzenia agitacji wyborczej w trakcie tzw. „ciszy wyborczej” jest, zgodnie z art. 498 w związku z art. 516 Kodeksu wyborczego, wykroczeniem.

3. Państwowa Komisja Wyborcza informuje, że „cisza wyborcza” rozpoczyna się na 24 godziny przed dniem głosowania od godz. 0.00. i trwa do zakończenia głosowania w Polsce, tj. do godz. 21.00., jeżeli żadna z obwodowych komisji wyborczych, w wyniku nadzwyczajnych wydarzeń, nie podejmie uchwały o przedłużeniu głosowania.

Jednocześnie, w związku z pytaniami, Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśnia, że w okresie trwania ciszy wyborczej, media m. in. mogą:

- informować o przebiegu wyborów;
- podawać informacje o komitetach wyborczych uczestniczących w wyborach pod warunkiem, że zostaną wskazane wszystkie komitety wyborcze, które zarejestrowały listy kandydatów, a sposób prezentacji tej informacji nie będzie wyróżniać żadnego z komitetów;
- podawać informacje o frekwencji wyborczej w wyborach w ubiegłych latach;
- podawać w dniu wyborów informacje o liczbie osób, którym wydano karty do głosowania ustalonej przez Państwową Komisję Wyborczą na podstawie danych otrzymanych z obwodowych komisji wyborczych;
- emitować własne ogłoszenia i ogłoszenia rozpowszechniane na zlecenie osób trzecich zachęcające do udziału w wyborach pod warunkiem, że w materiałach tych nie będą prezentowały się osoby reprezentujące komitety wyborcze lub z nimi związane, a także osoby kandydujące w wyborach i nie będą one stanowiły reklamy komitetu wyborczego lub kandydata, ani zachęcały do głosowania na daną listę lub listy.

W okresie „ciszy wyborczej” w Internecie mogą pozostawać materiały o charakterze agitacyjnym oraz wyniki sondaży przedwyborczych, umieszczone tam przed jej rozpoczęciem, pod warunkiem, że nie będą w nich dokonywane żadne zmiany.

W opinii Państwowej Komisji Wyborczej niedopuszczalne jest natomiast m. in.:

- podawanie do publicznej wiadomości wyników przedwyborczych badań (sondaży) opinii publicznej dotyczących przewidywanych zachowań wyborczych i wyników wyborów oraz wyników sondaży wyborczych przeprowadzanych w dniu głosowania, w tym również o szacowanej frekwencji wyborczej;
- informowanie o osobach kandydujących w danym okręgu wyborczym, podając tylko nazwiska wybranych kandydatów, czy nazwy wybranych komitetów wyborczych.

Państwowa Komisja Wyborcza jednocześnie zwraca uwagę, że naruszenie zakazu prowadzenia agitacji wyborczej w okresie ciszy wyborczej stanowi wykroczenie, a naruszenie zakazu podawania do publicznej wiadomości wyników sondaży zachowań wyborczych i przewidywanych wyników wyborów — występki. Zatem ocena czy w danym przypadku doszło do naruszenia tego zakazu nie będzie należała do Państwowej Komisji Wyborczej, lecz do organów ścigania i sądów.

PAŃSTWOWA KOMISJA WYBORCZA

ul. Wiejska 10
00-902 Warszawa
tel. 22-695-26-41; 22-695-23-70; 22-695-25-44
fax. 22-622-35-71; 22-629-39-59
adres e-mail: biuro@kbw.gov.pl

DYREKTOR
Biura Prewencji
Komendy Głównej Policji
mł. insp. Robert KUMOR